

SHAKKIA ikä kaikki

Aina kannattaa aloittaa jokin uusi harrastus tai opetella uusi kieli! Shakki on molempia ja samalla uusi maailma, joka tarjoaa uskottomattomia nautintoja.

Shakki on pohjattoman hieno ja moniulotteinen peli. Tätä mieltä on haastattelemamme kolminkertainen shakin suomenmestari **Aulikki Ristoja**, jonka elämään shakki on kuulunut pienestä pitäen. Hän haluaa innostaa uusia ja vanhoja shakinpelaajia kohtaamaan shakkilaudan ääressä kertomalla shakin merkityksestä omassa elämässään.

– Nykyään elän pelaajana jonkinlaista uutta vaihetta, koska olen aktiivisesti alkanut pelata etenkin senioriturnauksia ulkomailloilla. Opin pelin lapsena katsellessani vanhempieni shakin pelaamista kotona. Televisiota ei meillä 1950-luvulla vielä ollut. Äiti voitti aika usein ja silloin nappulat lensivät, koska isä suuttui, Ristoja muistelee.

– Aloin uudelleen pelata shakkia vaka-

vammin kesällä 1971, kun tarkkailin puistoshakin pelejä isoilla nappuloilla. Ensimmäisessä pelaamassani turnauksessa huomioni vei mies, josta myöhemmin tuli poikieni isä, hän kertoo.

Ristojan mielestä on kuitenkin yllättävää, että vaikka huippupelaajien lapset ovat monin tavoin edullisessa asemassa shakinpelaajina niin geneettisesti kuin kulttuurisestikin, aikuisuuteen asti heistä jatkaa harrastusta kilpatasolla vain harva.

– Meidän molemmat poikamme – nyt jo tietenkin aikuisia – ovat säilyttäneet sen kipinän, Ristoja iloitsee.

KILPAILUJA, KIRJOJA JA FILOSOFIAA

Ensimmäinen naisten SM-turnaus 1974 toi Aulikki Ristojaalle heti hopeaa. Hän jatkoikin innokkaana pelaamista ja opiskeli shakin teoriaaakin. Shakkiolympialaisiin hän osallistui Haifassa vuonna 1976, Buenos Airesissa -78, Luzernissa -82, Thessalonikissa -88 ja Istanbulissa vuonna 2000. Suomen mestaruuden hän voitti kolme kertaa vuosina 1979, 1988 ja 2000. Lisäksi hän pelasi kir-

Shakki on ollut Aulikki Ristojaalle enemmänkin kuin harrastus. Kilpailemisen lisäksi hän on kirjoittanut useita shakkikirjoja ja shakkisarjakuvia yhdessä miehensä Thomasin kanssa.

jeshakkia ja saavutti naisten kirjeshakin kansainvälisen mestarin arvon LIMC.

– Työskennellessäni toiveammatissa-ni kustannustoimittajana maisteriksi valmistumiseni jälkeen, pääsin kääntämään ja kirjoittamaan shakkikirjoja. Filosofian jatko-opintoihini liittyen professorini **Ilkka Niiniluoto** ehdotti lisensiaatintyöni aiheeksi Shakin estetiikkaa. Innostuin tietenkin välittömästi ja tutkielmani nimeksi hioutui *Shakin estetiikasta – Dynamiikan nautinto ja älyllinen kauneus shakkipelissä*, Ristoja kertoo.

1990-luvun puolivälissä hän ryhtyi opettamaan päätyökseen filosofiaa lukiossa.

– Shakkiharrastukseeni liittyvät myös shakkisarjakuvat, joita teemme yhdessä mieheni kanssa. Mies piirtää ja minä ideoin. Olemme julkaisseet jo 32 strippiä Suomen Shakissa.

HYÖTYÄ JA HUVIA KAIKENIKÄISILLE

Shakin pelaaminen tarjoaa älyllistä voimistelua, joka on samalla hauskaa seurustelua ja muistisairauksien torjumista. Sanaristikkoa ja sudokua voi harrastaa yksin, shakki vaatii kaverin. Tehtäväshakkia voi tosin harrastaa yksinkin sekä ongelmien ratkomisen että laadinnan muodossa. Jos shakkikaveria ei ihan läheltä löydy, niin netistä voi löytää pelikaverin ja pelata kotoa käsin ajasta ja paikasta riippumatta.

Shakin pelaamisen voi aloittaa missä iässä tahansa ja säännöt oppii helposti.

– Olen lukenut, että moni huippupelaaja

Aulikki Ristojan mukaan shakki tarjoaa nautintoa kaikilla tasoilla. Sunnuntaipelaajat saavat keskinäisestä pelistään samoja hienoja tuntemuksia kuin suurmestarit maailman huipulla.

on oppinut säännöt isoäidiltään, jonka kanssa hän ovat pelannut ensimmäiset pelinsä. Nautin erityisen paljon tästä ”grannie powerista” jo ideana. Odottelen jo kovasti lapsenlapsia.

Olen myös pitänyt shakkikerhoa useamassa koulussa, Ristoja kertoo.

Ristojan esikoispoika **Janne** jatkaa isänsä Thomasin pitämää kerhoa Resson lukiossa.

Shakinpeluu kannattaa Ristojan mielestä aloittaa jonkun kaverin kanssa: – On parempi, jos toinen osaa jo vähän enemmän, niin siinä samalla aloittelija saa opastustakin.

Netissä on paljon hyviä opetussivustoja, joissa siirto siirroilta neuvotaan pelistrategioita ja matintekoa ja kirjastosta löytyy kirjoja. Shakista on kirjoitettu enemmän kirjoja, kuin muista peleistä yhteensä.

MATKAILUA JA SUKUPOLVIEN VÄLISIÄ KOHTAAMISIA

Seniorit pelaavat nykyään kesäisin Suomen mestaruuksista. Ikäryhmiä on kaksi: 50+ ja 65+. Ulkomailla on senioreille vuosittain useita turnauksia.

– Suosittelen niitä lämpimästi. On ihaa yhdistää matkailu ja shakki. Seuraavaksi osallistunkin Seniorinaisten Euroopan mestaruuskisaan Rhodoksella, Ristoja iloitsee kertoessaan tulevasta haasteistaan.

Mottoni:

”Shakilla – kuten musiikilla ja rakkaudella – on kyky ja taito tehdä ihminen onnelliseksi.”

(Tarrasch)

saattaa puhjeta itkemään hävitessään.

– Olen pelannut kyönelehtivää nuorta vastaan, joka sinnikkäästi yritti loppuun asti. Ihmettelin, miksi hän piinasi itseään, kun olisi voinut luovuttaa ja päästä pois ikävästä tilanteesta.

Mestaruuksista pelataan myös esimerkiksi Shakki-golfin ja Shakki-nyrkkeilyn yhdistelmäkisoissa. Kisojen avulla saadaan toivottavasti uusia harrastajia lajin pariin.

HÄNET HALUAISIN VOITTA

Kysyttäessä Aulikki Ristoja toivevastustajaa, hän nimeää kaksi valtion päämiestä.

– Haluaisin ehdottomasti päästä pelaamaan **Vladimir Putinin** kanssa. Hänet haluaisin voittaa. Myös pelaaminen **Sauli Niinistöä** vastaan kiinnostaisi. Olen kuullut, että hän on hyvä pikapelaaja. Seniorimiehiä vastaan on muutenkin mukavampi pelata kuin nuoria poikia ja tyttöjä vastaan. Nuoret terveet aivot ovat edellä omaa taasoani. Vaikka olenkin pelannut jo 47 vuotta turnauspelejä, kompastun kuitenkin aina juuri näihin nuoriin pelaajiin. Syy on varmaankin se, että muistan, kuinka omis-

– Pelaa myös avoimissa turnauksissa, joissa vastaan voi tulla jopa 8-vuotiaita. En kuitenkaan erityisesti nauti pelistä, jossa vastustajana on lapsi. Lapsi iloitsee aina voitostaan, mutta

ta pojistani oli kurjaa hävitä. En koskaan nauttinut heidän voittamisestaan. Vasta aikuisena olen voinut iloita, jos aikatasoituksella pärjään heille. He ovat molemmat jo shakkimestareita, Ristoja kertoo.

UNOHTUMATTOMIA ELÄMYKSIÄ KANSAINVÄLISISSÄ TURNAUKSISSA

Aulikki Ristoja muistaa erityisen hyvin yhden tietyn pelin Bangkok Openista 2018.

– Noin 10-vuotias pikkutyttö tuijotti minua kiusallisesti koko pelin ajan. Kolme aiempaa peliä oli päättynyt tasapeleihin, josta päätin, ettei hän ehkä osaa pelata voittoa. Tyttö tarjosikin heti tasapeliä, voitettuaan minulta upseerin. En kuitenkaan suostunut. Jatkossa hän pelasi niin hyvin, että voitti minut. Taisi muuten lopettaa sen tuijottelun ja keskittyä vain lautaan. Ehkä kyse oli tosiaan psykologisesta taistelusta hänen puoleltaan, Ristoja nauraa.

– Toinen kiva muisto on Wienistä EM:n joukkuekisasta vuodelta 2015. Kohtasin pelissä vanhan herran, joka pitkän tasavahvuuden kamppailun jälkeen voitti minut. Hänen myötätuntonsa oli viehättävää, sillä aina kohdatessamme seuraavina päivinä turnausalissa hän totesi hymyillen: ”Sorry!” Siitä repliikistä tulikin tunnuslauseemme.

**Teksti, Aulikki Ristoja ja Tuula Laine
Kuvat, Tuula Laine**

Hei shakkaa harrastava senioriopettaja!

Kiinnostaisiko sinua kohdata toisia senioriopettajia shakkilaudan ääressä ja vaihtaa kokemuksia?

Haluaisitko mahdollisesti osallistua Senioriopettajien shakkiturnaukseen tai haastaa muiden alojen shakkitaitureita pelaamaan?

Ota yhteyttä OSJ:n toimistoon järjestösihteerin Tuula Laineeseen puhelimitse 020 201 748 9735 tai sähköpostitse tuula.laine@oaj.fi ja kerro itsestäsi ja toiveistasi!

Jos kiinnostuneita löytyy riittävä määrä, alamme ideoida shakkitapahtumaa!

Haastattelupäivänä viereisessä pöydässä istunut shakkiharrastaja Toni haastoi spontaanisti Aulikin shakkiotteen. Niinhän siinä kävi, että Aulikki voitti.

